

NW1
13 DEC. 1999

8

Antal bilag

Aktnr. 15

Dato: 13. december 1999

Situationen i Bujumbura, Burundi

En vestlig diplomatisk kilde i Bujumbura har den 19. november 1999 telefonisk oplyst til Udlændingestyrelsen, at der p.t. er frustration i Burundis regering og i FN over den af militæret udarbejdede rapport om hændelserne den 12. oktober 1999, hvor angivelige hutu-oprørsgrupper tilfangetog en FN-delegation i Rutana og efterfølgende skød og dræbte flere medlemmer af delegationen. Disse mord har lammet det humanitære bistandsarbejde i Burundi.

Regeringen har officielt underkendt militærets rapport og kræver en ny rapport. FN er ophørt med at sende FN-personale ud i felten, da militærets rapport ikke har bragt klarhed over baggrunden for nedskydningen af FN-folkene. Der er mistanke om, at oprørerne faktisk havde planlagt også at myrde FNs Resident Representative. Denne har nu forladt Burundi.

På baggrund af oprørsangrebene på Bujumbura i efteråret 1999 har regeringen gennemført en såkaldt omgruppering af befolkningen i Bujumburas landdistrikter Bujumbura Rurale. I alt er 300.000 mennesker blevet flyttet til såkaldte "beskyttelseslejr". Dette har medført alvorlige problemer med fødevareforsyningen og der er tale om en meget alvorlig humanitær krise i Bujumbura Rurale. På grund af omgrupperingerne har befolkningen ikke været i stand til at så og dyrke jorden som tidligere, og militæret har ikke kunnet eskortere bønderne til deres marker mere end en gang ugentligt, hvilket ikke er nok for at kunne opretholde en tilstrækkelig fødevareproduktion. Såfremt der ikke snart sker en større indsats for at hjælpe de ca. 300.000 omgrupperede med bl.a. fødevarer, er der risiko for, at utilfredshed blandt disse kan skabe spændinger, og at disse vil søge ned til Bujumbura for at få hjælp.

Det oplyses videre, at FN og NGO'er ikke længere koordinerer sine indsatser i Bujumbura Rurale og andre steder i landet. FN har besluttet sig for ikke at sende sine folk i felten førend der er sket en afklaring af baggrunden for de førnævnte

nedskydninger af FN-folk, og NGO'erne er tilbageholdne med at foretage operationer i landdistrikterne.

Situationen i Bujumbura blev dog betegnet som rolig, og det skyldes bl.a. de omtalte omgrupperinger i Bujumbura Rurale, der har medført en forbedring af sikkerheden i Bujumbura. Disse omgrupperinger har gjort det vanskeligt for oprørerne at gennemføre organiserede angreb på hovedstadens forstæder. Det er dog et alvorligt problem, at omgrupperingerne, som begyndte den 20. september i år, nu har stået på i mange uger uden, at der er sket nogen større koordineret indsats fra FN, regering eller NGO'er for at afhjælpe befolkningens humanitære problemer. Kilden betegnede hele omgrupperingsoperationen som en "panikmanøvre", der ikke blev ordentligt planlagt og gennemført. Regeringen har ikke haft ressourcer til at gennemføre omgrupperingerne på en forsvarlig måde og dette er nu et alvorligt politisk problem i Burundi.

Som følge af omgrupperingerne er sikkerhedssituationen i Bujumbura som sagt blevet forbedret, og der er ikke oplysninger om, at der er spændinger mellem de forskellige befolkningsgrupper i Bujumbura. Minoritetsbefolkningen, dvs. tutsi-befolkningen, udviser ikke samme frygt og bekymring som i september, hvor selvbestaltede tutsi-grupper oprettede egne vagtværn i hovedstaden.

Generelt er befolkningens sikkerhed i Bujumbura blevet forbedret siden september, og risikoen for et evt. militærkup synes nu fjern. Omgrupperingerne har medført at oprørsangrebene på Bujumburas forstæder stort set er ophørt, og var dette ikke sket var der risiko for, at tutsi-grupper (tutsi-militser) ville begå selvtægt og evt. hævne oprørsangreb ved at gå ind i hutu-bydele og gennemføre gengældelsesaktioner. Dette har ikke fundet sted og det anses ikke at være risiko for at noget sådant vil finde sted. Kilden understregede, at der ikke hersker spændinger mellem tutsi- og hutu-befolkningen i Bujumbura eller mellem andre grupper, f.eks. radikale tutsi over for moderate tutsi. Enhver person kan således opholde sig og bevæge sig frit i Bujumbura i dagstimerne, men man bør være mere på vagt i nattetimerne. Der er udgangsforbud mellem kl. 22.00 og 05.00. Kilden vurderede, at befolkningen i Bujumbura ikke er mere nervøse eller utryg end det normalt er tilfældet i Bujumbura. Der er ikke eksempler på, at civile har begået overgreb mod

hinanden i Bujumbura og samtlige dræbte siden sommeren 1999, dvs. ca. 100 personer, er alle blevet dræbt i forbindelse med de tidligere oprørsangreb på forstæderne Musaga (sydøst), Mutanga (øst) og Gasenyi (øst).

Oprørernes strategi har været at skabe kaos i landet og i hovedstaden, men risikoen for nye angreb er minimal på grund af myndighedernes omgrupperinger af befolkningen i Bujumbura Rurale. Det kan dog ikke udelukkes, at enkelte ukontrollerede oprørere/banditter kan foretage det som kilden betegnede som "terrorangreb" på civile i byens forstæder.

Angående den fortsatte fredsproces i landet blev det oplyst, at der den 29. november 1999 skal findes en afløser for den nu afdøde fredsmægler, tidligere præsident Julius Nyerere. Overordnet er fredsforhandlingerne allerede nu inde i en positiv fase, og der er gode forudsætninger for parallelle forhandlinger mellem regeringen og de grupper, der ikke er repræsenteret ved Arusha-forhandlingerne.

Kilden gjorde i øvrigt opmærksom på, at der kan være risiko for, at rwandesisk militær vil forsøge at infiltrere burundiske flygtningelejre i Tanzania i et forsøg på at hindre oprørere i disse lejre i at foretage angreb på Burundi og Rwanda. Der er mistanke om, at lejrledelsen i flere af disse lejre forsøger at destabilisere forholdene i det østlige Burundi ved at lade oprørere, som opholder sig i disse lejre foretage angreb inde i det østlige Burundi. Resultatet af dette er blevet, at mange mennesker er flygtet fra det østlige Burundi til Tanzania. Tanzanias regering søger at kontrollere flygtningelejrene forvåben og oprørere for dermed at hindre oprørerne i at bruge lejrene som basis for angreb på Burundi. Tanzania har dog kun få ressourcer til at kontrollere lejrene.

Ovennævnte kilde oplyste den 8. december 1999, at der stadig er mange uløste spørgsmål i Burundi og i Bujumbura. Bl.a. svirrer det med rygter om militærkup. Et evt. militærkup vil sandsynligvis splitte militæret, idet en stor del af militæret fortsat vil støtte præsident Boyoya. Der er en øget spænding i hovedstaden og ekstremistgrupperne lader sig høre verbalt mere og mere. Oprørsgruppers angreb på Bujumburas forstæder er dog mindre end tidligere som følge af omgrupperingslejrene i Bujumbura Rurale. Befolkningen er tydeligt bekymret stadigvæk og der har været enkelte skudepisoder i den seneste tid, måske fra banditter, oprørs-

grupper eller militær. Militæret har dog vist evne og vilje til at begrænse disse episoder.

I forbindelse med juleferien vil mange udlændinge forlade Bujumbura for at holde ferie i udlandet. Dette har skabt en øget nervøsitet i Bujumbura, da mange frygter, at ekstremistiske grupper vil benytte sig af fraværet af det, som kan betegnes som "internationale observatører" til, at fremme egne interesser. Dette kan skabe øget polarisering.

Endelig er der risiko for, at den mislykkede fredsproces i nabolandet D.R. Congo vil få negative konsekvenser for Burundi, dvs. at oprørsgrupper i D.R. Congo evt. kan gennemføre angreb inde i Burundi. Desuden er der frygt for at radikale, rwandesiske hutu-grupper kan gennemføre aktioner mod regeringen i Burundi.

Regeringen er i dag under pres fra ekstremistiske grupper og dele af militæret. Således har Justitsministeriet udarbejdet en egen rapport om begivenhederne den 12. oktober i Rutana. Denne rapport viser, at der er oprørsgrupper der står bag drabene på FN-folkene. Ministeriet er dog tilbageholdne med at offentliggøre rapporten, da oplysningerne heri kan få negative konsekvenser på de kommende fredsforhandlinger mellem regeringen og oprørsgrupperne. Sydafrikas tidligere præsident Nelson Mandela har netop accepteret at mægle i konflikten og han har samtidig erklæret, at alle parter skal deltage i forhandlingerne, herunder altså også FDD. Såfremt oplysningerne i rapporten kommer frem i offentligheden kan det få som konsekvens, at fredsforhandlinger vanskeliggøres. Der er muligvis flere grupper som vil modsætte sig at f.eks. FDD eller andre oprørsgrupper skal deltage i forhandlinger såfremt det dokumenteres, at nogen af disse grupper har stået bag mordet på de nævnte FN-folk.

Det blev endelig tilføjet, at risikoen for at mere radikale grupper i Bujumbura kan puste til ilden og få situationen helt ud af kontrol er meget større end for et år siden. Den politiske situation og sikkerhedssituationen blev således betegnet som den dårligste gennem de seneste 3 år.

